

ข้อสังเกตเกี่ยวกับคำซ้ำ ในภาษาไทย

อำนาจ ปักษาสุข

คำซ้ำ หมายถึง คำที่ประกอบด้วยหน่วยคำอิสระตั้งแต่ หน่วยคำขึ้นไปซึ่งเหมือนกันทุกประการ หรือหมายถึงการพูดหรือเขียนคำใดคำหนึ่งอีกครั้ง ทำให้เกิดคำซ้ำ ในการเขียนคำซ้ำ จะใช้เครื่องหมายไม้ยมก (๗) แทนที่คำซ้ำ ๆ เช่น เด็ก ๆ สาว ๆ หนุ่ม ๆ ในบางครั้งคำที่ซ้ำ อาจมีการเปลี่ยนแปลงไปจากคำเดิม คือ มีการเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ เช่น แดงแดง ไว้วไว้ว หรือเปลี่ยนการลงเสียงหนักเบา เช่น บาง ๆ ออกเสียงเป็น บัง-บาง เป็นต้น

ในภาษาไทยคำทุกชนิดสามารถซ้ำ ได้ แต่มีใช้ว่าคำทุกคำในแต่ละชนิดซ้ำ ได้ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับความหมายของคำและบริบทที่นำไปใช้ เช่น

- การซ้ำ คำนาม เช่น ดี ๆ มากันหรือยัง
- การซ้ำ คำสรรพนาม เช่น ของแจกสำหรับคุณ ๆ ทุกคน
- การซ้ำ คำกริยา เช่น ลูกคุณเดี๋ยว ๆ มาโน่นแน่ะ
- การซ้ำ คำบุพบทเช่น วางไว้ใน ๆ หน่อย
- การซ้ำ คำลักษณนาม เช่น กินขนมให้หมดเป็นชิ้น ๆ นะ
- การซ้ำ คำบอกลำดับที่ เช่น เขาไปซื้อ หนังสือนี่เป็นเล่ม ๆ
- การซ้ำ คำการซ้ำ คำวิเศษณ์ เช่น เขาไปดู หนังสือเล่ม ๆ
- การซ้ำ คำช่วยหน้ากริยา เช่น นี่ค่อย ๆ ร้อนขึ้น
- การซ้ำ คำหน้าจำนวน เช่น เขาซื้อ อทีวีมกราคม ๆ 2 ปีแล้ว
- การซ้ำ คำหลังจำนวน เช่น เสื้อ ชุดนี้ ใช้ใช้เมตรกว่า ๆ
- คำซ้ำ ที่เป็นคำเลียนเสียงธรรมชาติ เช่น นกร้องจิบ ๆ เป็นต้น¹

คำซ้ำที่เกิดขึ้นนั้นอาจมีความหมายต่าง ๆ กัน โดยสุนันท์ อัญชลีบุญกุล ได้กล่าวถึงความหมายที่เกิดจากคำซ้ำ สรุปลงได้ดังนี้

1. การซ้ำ คำที่แสดงความหมายทางไวยากรณ์เป็นพหูพจน์ เช่น เด็ก ๆ บนเวทีกำลังร้องเพลง (หมายถึง เด็กหลายคน)
2. การซ้ำ คำเพื่อเพิ่มน้ำหนักของความหมายของคำ เป็นการเพิ่มน้ำหนักของคำซ้ำ ๆ ให้มีความหมายเน้นมากขึ้น เช่น หนังสือเล่มนี้หนา-หนา (หมายถึงหนังสือที่หนา)

¹ สุนันท์ อัญชลีบุญกุล “ชนิดของคำซ้ำ ๆ ใน ระบบคำภาษาไทย, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพมหานคร : โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2548), หน้า 26-28.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 28-32.

3. การซ้ำ คำเพื่อลดน้ำหนักความหมายของคำเดิม เช่น สมุดเล่มบาง ๆ ในบางครั้งมีการลดน้ำหนักเสียงที่พยางค์แรกของคำและออกเสียงให้เป็นเสียงเบาและสั้นลง โดยออกเสียงเป็นสมุดเล่มบาง เป็นการลดน้ำหนักความหมายของคำเดิมให้มีน้ำหนักน้อยลง คือหมายถึงสมุดค่อนข้างบาง

4. การซ้ำ คำเพื่อแยกความหมายเป็นส่วน ๆ เช่น ครูตรวจข้อสอบเป็นข้อ ๆ (หมายถึงตรวจข้อสอบทีละข้อ)

5. การซ้ำ คำทำให้เกิดความหมายไม่จำกัดแน่นอน เช่น นักร้องนั่งอู่อู่ม ๆ สระ (ริม ๆ อาจหมายถึงบริเวณใดบริเวณหนึ่งรอบ ๆ สระนี้ ๆ ไม่เจาะจงที่จุดใดจุดหนึ่ง)

6. การซ้ำ คำเป็นสำนวน การซ้ำ คำในภาษาไทยบางครั้งเกิดเป็นสำนวนที่ใช้ในความหมายไม่ตรงตามตัวอักษร เช่น กลัวย ๆ หมายถึง ไม่ยาก หรือ ภูเขา ๆ ปลาย ๆ หมายถึง ภูไม่มาก เป็นต้น

การศึกษาเรื่องคำซ้ำ ในภาษาไทยนั้น มีผู้ศึกษาไว้บ้างแล้ว อาทิ สุจิตรา บรมมินเอนทร์ ที่ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “คำซ้ำ ในภาษาไทย”³ โดยศึกษาเฉพาะคำซ้ำ ที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงรูปพยัญชนะสระ และวรรณยุกต์ให้แตกต่างจากคำเดิม การศึกษาครั้งนี้ ศึกษาคำในหมวดคำ 1 หมวด ได้แก่ คำเชื่อม คำบอกกำหนด คำบอกเวลา คำท้ายประโยค คำบุพบท คำมาลา คำบอกจำนวน คำนาม คำกริยาวิเศษณ์ คำกริยา และคำลักษณนาม โดยเป็นการศึกษาถึงประเภทและความหมายของคำซ้ำ ๆ ผลการศึกษาพบว่า คำแต่ละหมวดมีทั้งประเภทซ้ำ ได้และประเภทไม่ซ้ำ ๆ เลย และพบว่ามีหมวดคำลักษณนามเพียงหมวดเดียวที่คำทุกคำปรากฏเป็นคำซ้ำ ๆ ได้ทั้งหมด ส่วนการศึกษาด้านความหมายของคำซ้ำ ๆ พบว่า คำซ้ำ ๆ นั้น อาจมีความหมายเหมือนกันหรือต่างกับความหมายของคำเดิมในลักษณะต่าง ๆ คือ มีความหมายคล้ายกับคำเดิม มีความหมายเป็นพหูพจน์ มีความหมายไม่แน่นอน มีความหมายเน้นหนักมากขึ้น กว่าคำเดิม และมีความหมายแยกออกเป็นส่วน ๆ

สำหรับ สุปราณี สมพงษ์ ได้เขียนวิทยานิพนธ์เรื่อง “ลักษณะคำซ้ำ ในภาษาไทย”⁴ โดยศึกษาเฉพาะคำซ้ำ ๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลงรูปจากคำเดิม อาจเป็นการเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์และการเปลี่ยนการลงเสียงหนักเบา หรืออาจเปลี่ยนเสียงสระหรือพยัญชนะสะกดด้วย ทั้งนี้ ได้ศึกษาคำซ้ำ ๆ ในหมวดคำ 17 หมวด ได้แก่ คำนาม คำสรรพนาม คำกริยา คำช่วยกริยา คำลักษณนาม คำบอกจำนวน คำบอกกำหนด คำหลอม คำบอกเวลา คำมาลา คำหน้ากริยา คำหลังกริยา คำบุพบท คำกริยาวิเศษณ์ คำเชื่อม คำลงท้าย และคำปฏิเสธ ผลการศึกษาพบว่า คำในหมวดต่าง ๆ แบ่งได้เป็น 2 ประเภทคือ คำที่ปรากฏเป็นคำซ้ำ ๆ ได้ และคำที่ไม่ปรากฏเป็นคำซ้ำ ๆ เลย การศึกษาด้าน

³ สุจิตรา บรมมินเอนทร์, “คำซ้ำ ในภาษาไทย (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2509).

⁴ สุปราณี สมพงษ์, “ลักษณะคำซ้ำ ในภาษาไทย (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2510).

ความหมายพบว่า คำซ้ำ ๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลงรูปนี้ ส่วนมากจะมีความหมายที่เน้นคำเดิมให้หนักแน่นยิ่งขึ้น

นอกจากนี้เรื่องคำซ้ำ ๆ ยังมีการกล่าวถึงไว้ในวิทยานิพนธ์เรื่องการสร้างคำในภาษาไทยทั้งในสมัยสุโขทัย สมัยอยุธยา และสมัยรัตนโกสินทร์ โดยเป็นการกล่าวถึงคำซ้ำ ๆ ในแง่โครงสร้างของคำซ้ำ ๆ หน้าที่ของคำซ้ำ ๆ ตลอดจนลักษณะการเปลี่ยนแปลงของคำซ้ำ ๆ แต่ละสมัยเมื่อเทียบกับปัจจุบัน

อนึ่ง ในปัจจุบันภาษาอังกฤษเข้ามามีบทบาทในภาษาไทยอย่างมาก ดังจะเห็นได้ชัดจากการที่มีคำยืมภาษาอังกฤษมาใช้ในภาษาไทยเป็นจำนวนมาก ซึ่งต่อมาได้มีการนำคำยืมภาษาอังกฤษมาใช้ในขบวนการสร้างคำในภาษาไทย กล่าวคือมีการนำคำยืมภาษาอังกฤษมาสร้างเป็นคำซ้ำ ๆ อาทิ แมน ๆ (ซ้ำ ๆ คำว่า man) ฟรี ๆ (ซ้ำ ๆ คำว่า free) เป็นต้น

ตามปกติแล้วการสร้างคำซ้ำ ๆ เป็นขบวนการสร้างคำที่ไม่มีในภาษาอังกฤษ แต่ทว่าคนไทยนำคำภาษาอังกฤษมาแล้วปรับใช้ในภาษาไทย ทำให้เกิดศัพท์ใหม่ ๆ ขึ้นใช้ ทั้งนี้ การศึกษาเรื่องคำซ้ำ ๆ เท่าที่ผ่านมาดังที่ได้กล่าวให้เห็นเป็นตัวอย่างไปแล้วข้างต้น พบว่ายังไม่มีการศึกษาเกี่ยวกับคำซ้ำ ๆ ที่เกิดจากคำยืมภาษาอังกฤษ ดังนั้นจะขอกล่าวถึงคำซ้ำ ๆ ในลักษณะนี้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

จากการสังเกตและเก็บรวบรวมข้อมูลคำซ้ำ ๆ ที่เป็นคำยืมภาษาอังกฤษพบว่าหมวดคำของคำยืมภาษาอังกฤษที่นำมาสร้างเป็นคำซ้ำ ๆ อย่างภาษาไทยที่พบนี้ มีดังชื่อ คำนาม คำสรรพนาม คำกริยา คำคุณศัพท์ และคำบอกจำนวน เช่น

1. คำนามในภาษาอังกฤษที่นำมาซ้ำ ๆ เช่น พวกแมน ๆ (man) เดินมาโน่นแล้ว (หมายถึงผู้ชายที่เป็นผู้ชายอย่างแท้จริง ไม่มีความเบี่ยงเบนทางเพศ หรือหมายถึงผู้หญิงที่มีท่าทางอย่างผู้ชาย)
2. คำสรรพนามในภาษาอังกฤษที่นำมาซ้ำ ๆ เช่น พวกคุณ ๆ (you) ชอบกินอะไร (มีความหมายเช่นเดียวกับ พวกคุณ ๆ)
3. คำกริยาในภาษาอังกฤษที่นำมาซ้ำ ๆ เช่น งานนี้ เวิร์ ๆ (win) ทั้งคู่ คำว่าวิน ๆ เป็นศัพท์ทางธุรกิจ หมายถึงชนะด้วยกันทั้งคู่
4. คำคุณศัพท์ในภาษาอังกฤษที่นำมาซ้ำ ๆ เช่น ขอฟรี ๆ (free) ใครก็อยากได้
5. คำบอกจำนวนในภาษาอังกฤษที่นำมาซ้ำ ๆ เช่น รายได้ครั้งนี้ แบ่งกันฟตี้ ๆ (fifty) นะ (หมายถึงแบ่งกันคนละครึ่ง)

โครงสร้างของคำซ้ำ ๆ ที่เกิดจากคำยืมภาษาอังกฤษ

โครงสร้างของคำซ้ำ ๆ ที่เกิดจากคำยืมภาษาอังกฤษมี 2 แบบ คือ แบบที่ซ้ำ ๆ ทั้งคำ และแบบที่ตัดเอาบางส่วนของคำภาษาอังกฤษมาซ้ำ ๆ ดังนี้

แบบที่ 1 คำยืมภาษาอังกฤษที่นำมาซ้ำ ๆ ทั้งคำ แบ่งเป็น

- คำที่ทั้งคำพยางค์เดียว เช่น แมน ๆ (man) ฟรี ๆ (free) เพียว ๆ (pure) แฟร์ ๆ (fair) เป็นต้น

- คำที่ทั้งคำสองพยางค์ เช่น ฟิฟตี้ (fifty) อีซี่ ๆ (easy) เบบี ๆ (baby)

แบบที่ 2 คำยืมภาษาอังกฤษที่ตัดเอาเพียงบางส่วนของคำมาซ้ำ ๆ แบ่งเป็น

- คำซ้ำ ๆ พยางค์เดียวที่ตัดมาจากคำยืมภาษาอังกฤษ เช่น เวอร์ ๆ ตัดมาจากคำว่า over ดีส์ ๆ ตัดมาจากคำว่า artist เดิร์น ๆ ตัดมาจากคำว่า modern เป็นต้น

- คำซ้ำ ๆ สองพยางค์ที่ตัดมาจากคำยืมภาษาอังกฤษ เช่น ไฮไซ ไฮไซ ตัดมาจากคำเต็มภาษาอังกฤษว่า high society เป็นต้น

หน้าที่ของคำซ้ำ ๆ ที่เกิดจากคำยืมภาษาอังกฤษ

คำในหมวดต่าง ๆ ในภาษาอังกฤษเมื่อนำมาสร้างเป็นคำซ้ำ ๆ แล้วจะมีที่ ๆ ที่ทำหน้าที่ดั้งเดิมตามชนิดของหมวดคำ และที่เปลี่ยนแปลงหน้าที่ไป ดังนี้

1. คำซ้ำ ๆ ที่ทำหน้าที่ดั้งเดิมตามชนิดของหมวดคำที่นำมาซ้ำ ๆ

- คำซ้ำ ๆ คำนามทำหน้าที่อย่างคำนาม เช่น บรรดาแฟน ๆ (fan) มารอนักร้องขวัญใจที่หน้าเวที

- คำซ้ำ ๆ คำสรรพนามทำหน้าที่อย่างคำสรรพนาม เช่น พวกคุณ ๆ (you) ชอบกินอะไร

- คำซ้ำ ๆ คำกริยาทำหน้าที่อย่างคำกริยา เช่น งานนี้ เรวิน ๆ (win) ทั้งคู่(ชนะ)ด้วยกันทั้งสองฝ่าย

- คำซ้ำ ๆ คำคุณศัพท์ทำหน้าที่อย่างคำคุณศัพท์ เช่น ฟรี ๆ (free) ใครก็อยากได้ (ฟรี ๆ ขยายคำว่า ของ)

2. คำซ้ำ ๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลงหน้าที่

- คำซ้ำ ๆ คำนามที่ทำหน้าที่อย่างคำคุณศัพท์ เช่น หนูมิส ๆ (artist) คนนั้น ้นเท่หึง (artist เป็นคำนาม หมายถึง ศิลปิน แต่นำมาใช้เป็นคำคุณศัพท์ขยายคำว่า “หนูม” โดยจะหมายถึง หนูมที่มีท่าทาง การแต่งกายอย่างศิลปิน หรือมีลักษณะทางการแต่งกายที่เป็นเอกลักษณ์)

- คำซ้ำ ๆ คำคุณศัพท์ที่ทำหน้าที่อย่างคำวิเศษณ์เช่น กรรมกรควรตัดสินให้แฟร์ ๆ (fair) กว่านี้ หน่อย (fair เป็นคำคุณศัพท์ในภาษาอังกฤษ หมายถึง ยุติธรรม แต่นำมาใช้เป็นคำวิเศษณ์ขยายคำว่า “ตัดสิน” โดยจะหมายถึงตัดสินอย่างยุติธรรม)

ความหมายของคำซ้ำ ๆ ที่เกิดจากคำยืมภาษาอังกฤษ

คำซ้ำ ๆ ที่เกิดจากคำยืมภาษาอังกฤษมีความหมายลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

1. ความหมายเป็นพหูพจน์ เช่น พวกยูงู (you) ชอบกินอะไร (มีความหมายเช่นเดียวกับพวกคุณ ๆ คือหมายถึงพวกคุณหลายคน)
2. เพิ่มน้ำหนักของความหมายของคำ ส่วนใหญ่เป็นคำซ้ำที่มีการเปลี่ยนแปลงเสียงวรรณยุกต์ เช่น เสื้อของเธอดีดีเดิร์น (modern) modern หมายถึง ทันสมัย ในประโยคที่เป็นคำซ้ำ ๆ เช่นนี้ จะหมายถึงทันสมัยมาก
3. ลดน้ำหนักความหมายของคำเดิม เช่น ใช้ดินสอเขียนมาหรือ ไม่ชัดเลย ดูบลูร์ ๆ (blur) นะ (blur หมายถึง ไม่ชัด เลอะเลือน จากประโยคที่เป็นคำซ้ำ ๆ เช่นนี้ หมายถึง ค่อนข้างไม่ชัดเจน)
4. แยกความหมายเป็นส่วน ๆ เช่น รายได้ครั้งนี้ แบ่งกันฟิฟตี้ ๆ (fifty) นะ (ข้อความนี้มีความหมายว่าแบ่งรายได้ ออกเป็นสองส่วน ส่วนละเท่า ๆ กัน)
5. ความหมายเป็นสำนวน เช่น ข้อสอบข้อนี้ เหนือบบี้ ๆ (baby) จะตายไป (มีความหมายเช่นเดียวกับ “ข้อสอบข้อนี้ เหนอเด็ก ๆ จะตายไป) เบบี้ ๆ หรือ เด็ก ๆ ในที่นี้ หมายถึง ง่าย ๆ เป็นต้น คำซ้ำ ๆ ที่เกิดจากคำยืมภาษาอังกฤษเป็นการสร้างคำซ้ำ ๆ ใช้ในภาษาไทยอีกแบบหนึ่งที่ถือเป็นปรากฏการณ์ใหม่ที่เกิดขึ้น ซึ่งมีความน่าสนใจแต่ยังไม่มีผู้ใดศึกษาไว้ ทั้งนี้ สิ่งที่ได้กล่าวมาข้างต้นเป็นการศึกษาเรื่องคำซ้ำ ๆ ที่เกิดจากการนำคำยืมภาษาอังกฤษมาใช้ โดยได้กล่าวถึงหมวดคำในภาษาอังกฤษที่นำมาใช้เป็นคำซ้ำ ๆ อย่างภาษาไทย ตลอดจนกล่าวถึงโครงสร้าง หน้าที่ และความหมายของคำซ้ำ ๆ ที่เกิดจากคำยืมภาษาอังกฤษ อนึ่ง การศึกษาครั้งนี้ เป็นเพียงการศึกษาโดยสังเขป ข้อมูลที่ใช้ศึกษาก็มีอยู่ไม่มากนัก ทั้งนี้ ในอนาคตคำซ้ำ ๆ ลักษณะนี้ อาจมีมากขึ้น เนื่องจากอิทธิพลของภาษาอังกฤษที่มีต่อภาษาไทย ดังนั้นจึงน่าจะมีการเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมและศึกษาเกี่ยวกับคำซ้ำ ๆ ชนิดนี้ อย่างละเอียดในโอกาสต่อไป

บรรณานุกรม

หนังสือและวิทยานิพนธ์

- จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ. “การสร้างคำในภาษาไทยสมัยสุโขทัย.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจารึกภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2530.
- เบ็ญจมาศ บางอัน. “การสร้างคำในภาษาไทยสมัยอยุธยา.” วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2529.
- ลินดา วิชาตากุล. “การสร้างคำในภาษาไทยสมัยรัตนโกสินทร์.” วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร 2528.
- สุจิตรา บรูมินเหนทร์. “คำซ้ำในภาษาไทย.” วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2509.
- สุปราณี สมพงษ์. “ลักษณะคำซ้ำในภาษาไทย” วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2510.
- สุนันท์ อัญชลีบุญถาวร ระบบคำภาษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548.